

ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ НА УРОКАХ ІСТОРІЇ В ШКОЛІ

Левдер В. І.

*здобувач вищої освіти I курсу,
другого (магістерського) рівня вищої освіти,
факультет географії, історії та туризму,
Приватний вищий навчальний заклад «Міжнародний економіко-
гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука»
м. Рівне, Україна*

Левдер А. І.

*кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри історії,
Приватний вищий навчальний заклад «Міжнародний економіко-
гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука»
м. Рівне, Україна*

Вивчення будь-якого шкільного предмета передбачає оцінювання результатів навчання, тобто використання тих чи інших методів і засобів для збирання і тлумачення фактів, що вказують на обсяг, якість та цінність навчальних досягнень учнів [5].

Навчальні досягнення учнів – це досягнуті ними цілі вивчення основних складових історії як шкільного предмета – розділів, тем, уроків. Таким чином, обов'язковим для діагностування і оцінювання навчальних досягнень є встановлення цілей навчання і розробка їх систем. Основною одиницею є навчальна тема. Це зумовлено психологічними закономірностями процесу навчання та необхідність реалізації його послідовних етапів, саме протягом початкового завершення навчального циклу [1, с. 58].

Звертаючись до минулого, учні, як до речі, й історики мають справу не з реальним світом людей і речей, а з інтерпретаціями цього світу. Пізнаючи минуле, діти можуть користуватися джерелами досить високого спектру – від міркувань на історичну тематику батьків та друзів до наукових праць. Однак основою для пізнання їм слугують навчальні засоби: підручники, посібники, атласи, карти та пояснення вчителів. Але перш ніж оцінювати знання учнів, необхідно, щоб вони пройшли певні етапи навченості з історії [6]. Це такі етапи як: вирізнення з тексту основного; стандартизація умінь (вироблення умінь учнями); навчання історії; етап продуктивної, або творчої діяльності; етап перенесення.

Отже, розглянувши етапи навченості учнів, ми можемо перейти до безпосереднього аналізу системи оцінювання учнівських знань.

Провідним критерієм кінцевого результату здобуття загальної середньої освіти є рівень учнівської компетентності, що визначається відповідними нормативно-правовими документами. Компетентність як інтегрований результат навчальної діяльності учнів формується на основі опанування змісту шкільного курсу навчально-виховного процесу. Оптимальний вибір об'єкта контролю, структури різнорівневих завдань, шкали їх оцінювання – далеко не повний компонент переліків складових такої технології. Діагностування навченості учнів відбувається як упродовж вивчення теми, так і після її вивчення – на уроці контролю знань.

За рекомендаціями Міністерства освіти і науки України обов'язковими видами оцінювання навчальних досягнень учнів визнано тематичне, семестрове, річне та підсумкове.

Поточне оцінювання відбувається за бажанням учителя з урахуванням особливостей його педагогічної технології [4, с. 10]. Воно спрямоване на виконання стимулюючої та діагностично-корегуючої функції. Тематичному оцінюванню навчальної діяльності учнів підлягають досягнуті ними цілі вивчення основних складових (тема, розділ) шкільного курсу історії. Такі складові визначає педагог на основі вимог освітніх програм. Перед початком вивчення теми чи розділу він повідомляє учням навчальні цілі теми, час проведення та орієнтовані завдання оцінювання, критерії та правила виставлення балів.

Поточний контроль, який проводить учитель під час вивчення теми, який проводиться за бажанням учителя і з урахуванням особливостей його педагогічної технології. Воно спрямоване на виконання стимулюючої та діагностично-корегуючої функції. Тематичне оцінювання може бути усним, письмовим та комбінованим. Дітям середнього шкільного віку (5-7 клас) досить важко виконувати письмові завдання, особливо описові. Їм можна запропонувати усне оцінювання: конкурси, інтелектуальні ігри, заліки, захист проєктів та інше. Незважаючи на рідкісні застосування письмової форми перевірки, вона забезпечує вищу об'єктивність оцінювання. Її переваги в тому, що відповідь фіксується і може бути використана повторно, застосовується більш чіткі критерії, що й забезпечує вищу ефективність діагностування успішності учнів [2, с. 112].

Для усного опитування під час заліку використовують питання, що відображають навчальні цілі теми і перевіряють уміння учнів пояснювати (у 6-8 класах описувати) історичні факти. Запитання, що виявляють знання часу чи місця історичних подій, основного змісту діяльності історичних осіб, розуміння історичних термінів, тощо, пропонують як додаткові.

Перехідним кроком до письмового виду контролю є комбінування усних та письмових завдань [3]. В ідеалі це найоб'єктивніший вид оцінювання, адже він враховує здатність учнів володіти одночасно усним і письмовим мовленням. Однак такий підхід потребує додаткового часу, передбаченого навчальними планами та програмами, що за нинішніх умов розвитку вітчизняної освіти видається неможливим. З огляду на це найбільшого поширення набуло серед вчителів історії письмове тематичне оцінювання [7, с. 7].

При оцінюванні навчальних досягнень учнів постає питання вибору об'єкта контролю. Основними об'єктами контролю навчальних досягнень учнів є знання і вміння. Для перевірки знань визначено ступінь засвоєння: найголовніших подій; найвідоміших постатей; основних термінів і понять; важливих історико-географічних об'єктів; відомих історико-культурних пам'яток. Педагог також діагностує володіння вміннями: працювати з текстом, документами, картою; співвідносити події в часі і просторі; групувати події і явища за ознаками; визначати причинно-наслідкові зв'язки; давати характеристику особистостям; інтерпретувати події, виявляючи своє ставлення до них.

Знання і вміння мають пропорційно представлятись на кожному рівні навчальних досягнень, виходячи з особливостей учнівської діяльності. Таким чином ми переконалися, що наша система оцінювання має свої особливості, цілі, знання та уміння.

Література:

1. Баханов К. Тематичне оцінювання навчальних досягнень учнів. Історія України. 2003. №25. – С. 58.
2. Крокова Л. М. Всесвітня історія 11 клас. Різномірні завдання. Харків, 2005. С. 112.
3. Мокрогуз О. Оцінювання в контексті перевірки навчальних досягнень учнів з історії. Історія України. 2003. №4. С. 41-46.
4. Островський В. Оцінювання навчальних досягнень учнів з історії: теорія і практика. Історія в школах України. 2004. №9. С. 10.

5. Пастушенко Р. Здобутки та проблеми реформи оцінювання шкільних історичних знань у світлі теорії рівнів навченості. Історія України. 2003. №38. С. 7-19.
6. Пастушенко Р. Теорія рівнів навченості як основа оцінювання навчальних досягнень учнів з історії. Історія України. 2003. №5. С. 6-11.
7. Тематичне оцінювання навчальних досягнень учнів на уроках історії. Історія в школах. 2001. №2. С. 7.

СТИМУЛЮВАННЯ ТВОРЧОЇ АКТИВНОСТІ УЧНІВ НА УРОКАХ ІСТОРІЇ

Мацюк Ю. В.

*здобувачка вищої освіти I курсу,
другого (магістерського) рівня вищої освіти,
факультет географії, історії та туризму,
Приватний вищий навчальний заклад «Міжнародний економіко-
гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янука»
м. Рівне, Україна*

*«Те, що ми зібралися разом – це тільки початок,
те, що ми разом працюємо – це справжній успіх»*

Генрі Форд

За останні роки у підходах до викладання предметів суспільствознавчого циклу відбулися зміни. Майстерність вчителя історії полягає головним чином в умілому оволодінні методикою навчання і виховання, творчому застосуванні новітніх досягнень педагогіки і передового педагогічного досвіду, в раціональному керівництві пізнавальною і практичною діяльністю учнів, їх інтелектуальним розвитком.

Інтерактивні методи викладання історії в школі привертають увагу вчителів можливістю поєднати вивчення великого обсягу історичного матеріалу, вивчення діяльності історичних діячів та основних історичних подій. Саме для реалізації цієї мети і потрібні різноманітні інтерактивні методи навчання, адже учням цікаво залучатися до різноманітних проектних робіт, їм цікаво розмірковувати, ділитися думками з приводу тієї чи іншої події, їм важливо десь застосувати ті знання, що вони мають, на практиці чи новій навчальній ситуації. Це і